

GIẢI PHÁP ỨNG DỤNG CHUYỂN ĐỔI SỐ TRONG ĐÀO TẠO VÀ HÀNH NGHỀ KẾ TOÁN TẠI VIỆT NAM

● NGUYỄN THỊ HOÀN

TÓM TẮT:

Chuyển đổi số và các ứng dụng đã làm thay đổi căn bản hoạt động đào tạo và hành nghề kế toán - kiểm toán trên thế giới và cả Việt Nam, giúp cho hoạt động này diễn ra nhanh hơn, chính xác hơn, tiết kiệm và đem lại nhiều giá trị hơn cho xã hội và các bên liên quan. Với hàng loạt công nghệ như vậy, các trường đại học và cơ sở đào tạo cần nghiên cứu thay đổi căn bản cách tiếp cận, nội dung, chương trình và phương pháp đào tạo. Mục tiêu đào tạo cần hướng đến sản phẩm đầu ra là các chuyên gia kế toán có kiến thức toàn diện về kinh tế, tài chính kế toán; có kỹ năng sáng tạo, kỹ năng tổng hợp, phân tích, quản trị dữ liệu kinh doanh để thích ứng với sự thay đổi và phát triển bền vững.

Từ khóa: chuyển đổi số, Big data (Dữ liệu lớn), Cloud Computing (Điện toán đám mây), Internet of things (IoT) (Internet vạn vật), Blockchain (Công nghệ chuỗi khối), AI (Trí tuệ nhân tạo).

1. Đặt vấn đề

Kế toán là một trong số những lĩnh vực chịu sự tác động lớn từ cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 nói chung và xu hướng chuyển đổi số nói riêng. Vấn đề chuyển đổi số trong sự lan tỏa của cách mạng công nghiệp 4.0 không còn là sự lựa chọn mà đã trở thành xu thế tất yếu nhằm mục tiêu phát triển. Rất nhiều thành tựu về công nghệ số 4.0 đã hiện diện trong đời sống, được xem là phương thức giúp các tổ chức, doanh nghiệp thay đổi trên nhiều phương diện, trở thành Chương trình Quốc gia mục tiêu từ năm 2025. Mặt khác, Covid -19 cũng chính là cú hích cho chuyển đổi số. Đây cũng chính là thời điểm vàng để các tổ chức, đơn vị bắt đầu chuyển

đổi, gia tăng tính cạnh tranh, năng lực trên thị trường. Chính vì vậy, đào tạo và hành nghề kế toán bắt buộc phải chuyển đổi số.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Chuyển đổi số là gì?

Chuyển đổi số (tiếng Anh là Digital Transformation) đã trở thành cụm từ được nhắc tới nhiều nhất trong giai đoạn hiện nay. Chuyển đổi số (CĐS) theo Garner định nghĩa là “ứng dụng công nghệ để thay đổi mô hình kinh doanh, tạo ra thêm nhiều cơ hội và giá trị mới, giúp doanh nghiệp đạt doanh số tốt hơn và gia tăng tốc độ tăng trưởng”. Còn theo Microsoft, chuyển đổi số là “việc tái cấu trúc tư duy về việc phối hợp giữa

dữ liệu, quy trình và con người để nhằm tạo ra nhiều giá trị mới”. Tại Việt Nam, CDS là việc thay đổi từ mô hình truyền thống sang DN số bằng cách áp dụng công nghệ mới.

Chuyển đổi số trong lĩnh vực kế toán là việc ứng dụng các công nghệ số vào các nghiệp vụ kế toán, giúp cho các nghiệp vụ kế toán được triển khai nhanh chóng, hiệu quả hơn mà vẫn tối ưu tiết kiệm nhân lực, thời gian và chi phí. Chuyển đổi số được khái quát lại dựa trên 05 công nghệ nổi bật - là đặc trưng của cuộc CMCN 4.0, bao gồm: Dữ liệu lớn (Big Data), Internet vạn vật (IoT), Điện toán đám mây (Cloud), Công nghệ chuỗi khối (Blockchain), Trí tuệ nhân tạo (AI). Đây đều là những công nghệ giúp quy trình kế toán được thực hiện theo thời gian thực, nhanh chóng, mọi lúc mọi nơi và bảo mật hơn, tổ chức kế toán trong doanh nghiệp cũng trở nên linh hoạt hơn và các báo cáo tài chính cung cấp nhiều thông tin đa chiều có giá trị. Điều đó hình thành nên xu hướng và tương lai của kế toán trong cuộc cách mạng công nghiệp 4.0.

Chuyển đổi số là bước tiếp theo sau của số hóa. Tức là khi đã số hóa dữ liệu rồi thì CDS sẽ dùng các công nghệ, như: AI, IOT, Big Data,... để phân tích dữ liệu, biến đổi nó và tạo ra một giá trị khác. Ví dụ: Trước đây doanh nghiệp lưu trữ dữ liệu khách hàng thủ công, sau khi nhập liệu trên phần mềm thì phần mềm đã tích hợp các công cụ phân tích đặc điểm, sở thích, giới tính, độ tuổi,... Từ đó, đưa ra các chiến lược bán hàng hiệu quả cho doanh nghiệp.

2.1. Các ứng dụng chuyển đổi số trong đào tạo và hành nghề kế toán - kiểm toán

Kế toán là một trong những lĩnh vực chịu sự tác động lớn từ cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 nói chung và xu hướng chuyển đổi số nói riêng. Đối với bộ phận kế toán, do công việc mang tính chất đặc thù cần làm việc với tài liệu, giấy tờ nhiều nên quá trình chuyển đổi số cũng có những khác biệt. Việc số hóa các hoạt động quản trị tài chính - kế toán sẽ giúp công ty giải quyết nhiều bài toán khó với chi phí tối ưu nhất. Theo đó, kế toán trên thế giới và cả Việt Nam trong bối cảnh ứng dụng chuyển đổi số được khái quát lại thông qua 5 công nghệ trụ cột:

(1) Công nghệ IoT: giúp quy trình kế toán được thực hiện theo thời gian thực, giúp dữ liệu

kế toán được kết nối với nhau đảm bảo sự chính xác tuyệt đối.

(2) Trí tuệ nhân tạo (AI): giúp giảm bớt công việc của người làm kế toán, tài chính. Nhiều giao dịch cơ bản, kỹ thuật nghiệp vụ diễn ra thường xuyên liên tục đã được trí tuệ nhân tạo xử lý giúp con người nhằm rút ngắn thời gian và nâng cao năng suất nghề nghiệp.

(3) Dữ liệu lớn (Big data): giúp sản phẩm của công tác kế toán, kiểm toán, tài chính được nâng cao chất lượng hơn nhiều so trước đây. Các báo cáo tài chính, dữ liệu tài chính được tổng hợp, phân tích một cách khách quan hơn, cung cấp được nhiều thông tin đa chiều có giá trị hơn cho việc ra các quyết định của các chủ thể liên quan.

(4) Điện toán đám mây (Cloud computing): giúp công việc kế toán, kiểm toán, quản trị tài chính có thể thực hiện ở mọi nơi. Vấn đề tổ chức kế toán, kiểm toán, quản trị tài chính trong doanh nghiệp trở nên linh hoạt hơn.

(5) Công nghệ chuỗi khối (Blockchain): giúp công tác kế toán, kiểm toán của doanh nghiệp với các đối tác, bạn hàng, nhà đầu tư được nhanh chóng và bảo mật hơn. Chuyển đổi số tác động đến quy trình, phương pháp, chức năng của hoạt động kế toán, kiểm toán để phù hợp Báo cáo tài chính quốc tế IFRS.

Hiện nay có rất nhiều công ty lớn trên thị trường cung cấp công nghệ, bộ công cụ có thể hỗ trợ công tác quản trị tài chính, kế toán tại doanh nghiệp được chính xác, bảo mật và tiết kiệm thời gian hơn, có thể kể đến như: Phần mềm hóa đơn điện tử, phần mềm kế toán điện tử, phần mềm bán hàng điện tử, phần mềm văn phòng điện tử, chữ ký số, công nghệ Blockchain,... Trong đó có một số hoạt động giúp công việc kế toán đạt hiệu quả cao như:

- Trong công tác nhận dạng hóa đơn chứng từ: Nếu như trước đây, các chứng từ viết bằng tay, bằng giấy, thì hiện nay, với phần mềm hóa đơn điện tử sẽ giúp hạch toán đầu vào là nhận dạng hóa đơn và tự động hạch toán đầu vào, không cần gõ vào và tự động nhập liệu rồi định khoản.

- Kết nối trực tiếp với các ngân hàng: Các phần mềm kế toán hiện nay sẽ kết nối trực tiếp với các ngân hàng. Nếu có sự kết nối kỹ thuật, khi khách

hàng phát sinh các Ủy nhiệm chi thì từ phần mềm kế toán sẽ tự động đẩy ra ngân hàng và ngược lại. Từ phần thu sẽ đẩy về phần mềm kế toán. Nó sẽ tự động hạch toán luôn không cần ra các ngân hàng để lấy sổ phụ. Kể cả với Internet banking thì vẫn phải in ra và hạch toán lại. Phần mềm kế toán giúp tự động hoàn toàn kết nối giữa giao dịch của ngân hàng và hệ thống kế toán của mình.

- Tự động phát hiện sai sót nghiệp vụ: Nếu làm theo cách cũ, các nghiệp vụ của ta phải dò tìm. Hiện nay sẽ có công nghệ phát hiện ra sai sót ngay lập tức dựa trên công nghệ về Big data, AI,...

- Giúp phân tích, dự báo tài chính của DN sau suốt quá trình ta nhập dữ liệu liên thông.

- Hoàn toàn tự động kê khai và tối ưu thuế phải nộp - cũng như là có Robot tư vấn tài chính.

Từ các dữ liệu công nghệ AI sẽ đưa ra các kết luận để chúng ta có thể tư vấn cho lãnh đạo của mình hiệu quả hơn.

2.2. Những việc cần làm để ứng dụng chuyển đổi số trong đào tạo và hành nghề kế toán

Cách mạng công nghiệp 4.0 tác động đến nhận thức và hành động của mỗi cán bộ, nhân viên trong lĩnh vực kế toán, khuyến khích các cá nhân nỗ lực học tập nâng cao trình độ khoa học công nghệ, ứng dụng những tiến bộ khoa học kỹ thuật vào công tác chuyên môn. Điều đó đặt ra yêu cầu cho các cơ sở đào tạo và bản thân doanh nghiệp cần phải thay đổi các chương trình đào tạo và nhu cầu đào tạo nguồn nhân lực cho lĩnh vực kế toán. Để có thể chuyển đổi số thành công, tác giả xin mạnh dạn đề xuất một số kiến nghị như sau:

Thứ nhất, cần nhận thức đúng, đầy đủ yêu cầu và thành tựu của thời kỳ chuyển đổi số.

Thứ hai, cần rà soát và điều chỉnh từng bước các chương trình, phương pháp đào tạo hiện có theo hướng cập nhật nội dung về khoa học kế toán đã được quốc tế thừa nhận kết hợp ứng dụng chuyển đổi số vào các chương trình đào tạo này. Nghiên cứu xây dựng các môn học, học phần, chương trình đào tạo mới ứng dụng chuyển đổi số ở mức độ cao, tăng cường các nội dung thực hành nghiệp vụ kế toán, kiểm toán trong môi trường chuyển đổi số thông qua chương trình đào tạo chính thức và các hoạt động hỗ trợ cho sinh viên.

Thứ ba, cần thường xuyên tổ chức các chương trình thực tế giúp sinh viên có cơ hội tiếp cận sớm với thực hành kế toán tại DN; tổ chức các tọa đàm, chia sẻ kinh nghiệm giữa giảng viên và các chuyên gia thực hành kế toán tại nhiều DN, đặc biệt là các DN hoạt động trong lĩnh vực kinh doanh phần mềm kế toán, khai thác dữ liệu kế toán. Các hoạt động này nhằm hướng tới mục tiêu đào tạo nguồn nhân lực kế toán có đầy đủ năng lực chuyên môn, những kỹ năng cần thiết để tăng khả năng thích ứng công việc và cơ hội khởi nghiệp thành công.

Thứ tư, chú trọng đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao. Có thể thấy, bên cạnh những cơ hội, kế toán, kiểm toán cũng đứng trước hàng loạt thách thức, trong đó, sự thiếu hụt lao động kế toán chất lượng cao là bài toán lớn cần sớm được khắc phục, đặc biệt là trong bối cảnh dịch chuyển lao động kế toán, kiểm toán ngày càng mạnh mẽ như hiện nay. Nắm bắt xu thế này, nhiều cơ sở đào tạo kế toán, kiểm toán, bên cạnh các chương trình đại trà đã tăng cường mở hoặc chuyển đổi sang các chương trình đào tạo chất lượng cao. Tiêu biểu phải kể đến như: Chương trình Kiểm toán tích hợp chứng chỉ quốc tế với Viện Kế toán công chứng Anh và xứ Wales (ICAEW) tại Đại học Kinh tế quốc dân; Chương trình đào tạo Chuyên ngành Kế toán - Kiểm toán định hướng nghề nghiệp ACCA của Đại học Ngoại thương; Chương trình Kế toán DN chất lượng cao của Đại học Thương mại,... Điểm chung của các chương trình này, đó là yêu cầu tuyển sinh đầu vào rất cao, tương ứng là chuẩn đầu ra cũng yêu cầu người học phải sử dụng thành thạo tiếng Anh, đặc biệt là tiếng Anh chuyên ngành kế toán. Hơn nữa, các chương trình này đều được liên kết đào tạo với các tổ chức kế toán, kiểm toán hàng đầu quốc tế như: ICAEW, ACCA,...; chương trình đào tạo được thiết kế riêng biệt và trực tiếp được các chuyên gia đến từ các tổ chức này giảng dạy,... Một điểm mới đáng chú ý khác, ngoài yêu cầu chuẩn đầu ra về kiến thức, các chương trình này đều đặt yêu cầu về kỹ năng chuyên môn, kỹ năng bổ trợ, trong đó nhấn mạnh khả năng thành thạo công nghệ thông tin; khả năng giải quyết vấn đề trong mọi tình huống cho người học ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Lê Ngọc Anh (2021), Chuyển đổi số và những định hướng phát triển hoạt động đào tạo kế toán tại các trường đại học của Việt Nam, *Tạp chí Công Thương*, số 19 tháng 8/2021.
2. Trần Thị Quyên (2022), Giải pháp chuyển đổi số trong kế toán - kiểm toán tại Việt Nam, *Tạp chí Tài chính*, <https://tapchitaichinh.vn/tai-chinh-kinh-doanh/giai-phap-chuyen-doi-so-trong-linh-vuc-ke-toan-kiem-toan-tai-viet-nam-345043.html>
3. Data-flair.training (2022), Ứng dụng của Bigdata trong giáo dục, <https://insight.isb.edu.vn/ung-dung-cua-big-data-trong-giao-duc/>.
4. ACCA.(2016). *Professional Accountants-The Future: Drivers of Change and Future Skills*. London, UK:ACCA.

Ngày nhận bài: 9/3/2022

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 7/4/2022

Ngày chấp nhận đăng bài: 17/4/2022

Thông tin tác giả:

ThS. NGUYỄN THỊ HOÀN

Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

SOLUTIONS TO APPLY THE DIGITAL TRANSFORMATION IN ACCOUNTING PRACTICES AND TRAINING IN VIETNAM

● Master. **NGUYEN THI HOAN**

University of Economics - Technology for Industries

ABSTRACT:

Digital transformation and digital applications have fundamentally changed the accounting and auditing practices and training in the world and in Vietnam. Digital transformation and digital applications have made accounting and audit faster, and more accurate to bring more values to stakeholders and the society. It is necessary for universities and training institutions to fundamentally change their training approaches, contents and methods. The output of these training activities should be accounting experts with comprehensive economic, financial and accounting knowledge and creative skills.

Keywords: digital transformation, big data, cloud computing, Internet of things (IoT), blockchain, artificial intelligence (AI).